

تروریست‌ها امنیت ملی را هدف گرفته‌اند

حسن روحانی، رئیس‌جمهور پیشین ایران در پیامی با محکوم کردن اقدام تروریستی در کرمان، خواستار انجام اقداماتی در کلیه سطوح برای جلوگیری از تکرار این جنایات غیرانسانی و ناکام گذاشتن تروریست‌ها در دستیابی به اهداف ضدامنیتی خود شد.

متن پیام به این شرح است: «انالله و انا الیه راجعون. شهید و مجروح شدن ده‌ها نفر از هموطنان عزیز در مراسم سالگرد سردار مبارزه با تروریسم، شهید حاج قاسم سلیمانی در کرمان، جنایت تروریستی وحشیانه‌ای بود که دل هر انسانی را به درد می‌آورد. تروریست‌ها در پی انتقام از عزاداران سرداری هستند که بزرگترین ضربه را به آنان زد. وحشت‌آفرینان با کشتار و ارباب، علاوه بر جان مردم بی‌گناه، امنیت کشور، وحدت عمومی و آزادی مردم ایران را هدف گرفته‌اند. تکرار حوادث ضدامنیتی در قالب حملات تروریستی یا عملیات روانی و خرابکاری‌های فنی با هدف مخدوش کردن امنیت جامعه، ایجاد شکاف بین ملت و حاکمیت، بدبینی و القای حس ناامنی و ناکارآمدی بین آحاد ملت صورت می‌گیرد.

تقویت امنیت کشور صرفاً وظیفه نهادهای امنیتی، اطلاعاتی، انتظامی و قضایی پس از وقوع حوادثی از این دست نیست بلکه مقوله‌ای چندوجهی است که تحکیم آن وظیفه کلیه نهادهای کشوری و لشکری، جریان‌های سیاسی و اجتماعی و فرهنگی است و با اجماع و اتحاد و همدلی ملی ایجاد خواهد شد. امنیت پدیده‌ای است که با تحصیل آزادی‌های مشروع، تضمین حقوق اساسی ملت و به‌کارگیری کلیه نیروهای دلسوز با نگاه ملی و جذب حداکثری تقویت خواهد شد. قطعاً این بار هم با درایت نظام و هوشمندی مردم بزرگ کشورمان، هرگونه توطئه بدخواهان ایران برای ناامنی خنثی خواهد شد.

اینجانب ضمن محکومیت این جنایت دلخراش و ابراز همدردی با خانواده‌های شهدا و آرزوی شفای عاجل مجروحان و عرض تسلیت به مقام معظم رهبری و مردم شریف ایران و اهالی عزیز کرمان، امیدوارم دستگاه‌های مسئول، هرچه سریع‌تر کلیه دست‌اندرکاران این فاجعه را شناسایی و با آنان برخورد لازم را به عمل آورند.

علاوه بر آن اقداماتی در کلیه سطوح برای پیشگیری از وقوع چنین حوادث دلخراش و ناکام گذاشتن اهداف تروریست‌ها با تقویت وحدت ملی، می‌تواند ثمره این خون‌های پاک و شهدای مظلوم باشد. ان‌شاءالله.»

از صفویه تا الان در مذاکره بدون میدان شکست خوردیم

محسن رضایی، دبیر شورای عالی هماهنگی اقتصادی سران قوا در مراسم روز مادر و سالگرد شهادت سردار قاسم سلیمانی با اشاره به جنگ فلسطین و اسرائیل گفت: «رژیم صهیونیستی و حامیانش گمان می‌کردند غزه موضوع ساده‌ای است و به راحتی می‌توانند این منطقه کوچک را به زعم خود پاکسازی کنند، حال آنکه با همت و محوریت برادر قاسم سلیمانی امروز محور مقاومتی در منطقه شکل گرفته است که دیگر مسئله غزه فقط ختم به فلسطین نمی‌شود و اکنون عراق، لبنان، سوریه و یمن هم شعله‌ور شده‌اند و ۸۰ درصد تجارت جهان در دریای سرخ دچار اختلال شده است.» رضایی در بخش دیگری از صحبت‌های خود با بیان اینکه «بعد از صفویه هر جا خواستیم قبل از میدان و با مذاکره وارد شویم، شکست خوردیم» گفت: «قاسم سلیمانی به‌عنوان فرزند میدان و دیپلماسی ایران ثابت کرد باید اول اقتدار داشته باشیم تا بتوانیم مذاکره کنیم و اگر امروز می‌گویند موضوعات غرب آسیا بدون ایران قابل حل نیست، مرهون همین اقتدار هستیم.»

زندگی سیاسی و علمی سه‌یار دبستانی

سه گفتار درباره شخصیت‌های علمی و مسئولیت اجتماعی

گروه سیاسی: مهدی بازرگان، یدالله سبحانی و محمد قریب را شاید با توجه به بورسیه‌ای که به موجبش به فرانسه رفتند و برای خدمت به مردم بازگشتند، بتوان «سه یار دبستانی» دانست که هر کدام در حوزه علم و دانش در جایگاه ویژه‌ای قرار داشتند؛ و در کنارش زندگی‌شان را محدود به دنیای علم و فضای آکادمیک نکردند و هر سه در زندگی سیاسی و اجتماعی هم سرآمد بودند. این سه چهره یک‌بار دیگر در «یاد» و به‌عنوان یازده استاد دانشگاه اخراجی که معترض به کنسرسیوم در سال ۱۳۳۳ بودند، در کنار هم قرار گرفتند و تبدیل به الگوی دانشمندانی شدند که خود را در بُعد اجتماعی محک زدند. اگر بازرگان و سبحانی را چهره‌های سیاسی و انقلابی‌ای بدانیم که در دولت و مجلس جمهوری اسلامی ایران نقش‌آفرینی کردند، محمد قریب هم هیچ‌زمان از فضای سیاسی و حمایت اجتماعی مردم کوتاهی نکرد و شاید اگر او هم عمرش به پیروزی انقلاب می‌رسید، تلاش‌هایش را برای ارتقای زندگی مردم و جامعه ادامه می‌داد. انجمن ایرانی اخلاق در علوم و فنون در این جلسه‌ای با عنوان «شخصیت‌های علمی و مسئولیت اجتماعی» به فعالیت علمی و اجتماعی این سه چهره پرداختند که خلاصه آن در ادامه می‌آید:

یدالله سبحانی مسئولیت اجتماعی نگاه سیاسی

تقی شامخی
استاد دانشگاه تهران

نگاهی به زندگی یدالله سبحانی نشان از خودساختگی، مردم‌داری و مسئولیت‌پذیری او در جامعه دارد. در این جلسه سه چهره مهدی بازرگان، محمد قریب و یدالله سبحانی و نگاه‌شان به جامعه و رویکردشان در مسائل سیاسی و اجتماعی مورد بررسی قرار می‌گیرد؛ چهره‌هایی که سالیان سال با یکدیگر دوست و همراه بودند. یدالله سبحانی سال ۱۳۱۲ در مسیر بازگشت از دوره تحصیل در فرانسه (که بورسیه آن شده بود)، با دکتر محمد قریب و مهندس مهدی بازرگان آشنا می‌شود و این سفر هم شروع دوستی آنهاست. سبحانی به‌عنوان چهره‌ای که قرار است من درباره‌اش صحبت کنم از همان ابتدای بازگشتش به ایران اهدافی را در پی گرفت که تا سال‌های پایانی زندگی‌اش به جد پیگیری آن بود. او وقتی به ایران بازگشت، کار خود را

مهدی بازرگان فضای آکادمیک دنیای سیاست

محمد توسلی
دبیرکل نهضت آزادی

درباره مهندس مهدی بازرگان و توانمندی‌های علمی، دانشگاهی و اجتماعی او سخنان بسیاری گفته شده است. در این بین باید به این نکته اشاره کنم که من در سال ۱۳۳۶ در دانشکده فنی با ایشان آشنا شدم. در آن زمان فشار متاثر از اتفاقات کودتای ۲۸ مرداد و آذر ۱۳۳۲ بود و ما در انجمن اسلامی دانشگاه در کنار بازرگان، طالقانی و سبحانی، برنامه‌هایی را برای انسجام و اثرگذاری در فضای دانشگاه و در سطح جامعه در پیش گرفتیم. ریشه شکل‌گیری شخصیت‌هایی مانند دکتر سبحانی، دکتر یزدی و مهندس بازرگان و مهندس چمران که توانسته‌اند سالیان سال استقامت داشته باشند؛ در همین سال‌هاست. این راهی گویم زیرا به‌رغم تمام محدودیت‌ها توانستم تا پایان عمر مهندس بازرگان در کنار ایشان باشم و جلسات مشترکی در عرصه‌های مختلف، چه سیاسی و چه مدنی مانند انجمن اسلامی مهندسين در کنار او داشته باشم. بر همین اساس میانی اخلاقی و عملی ایشان را تا حدی می‌شناسم. ایشان در رابطه با پیامدهای اجتماعی و مسئولیت نسبت به آن هیچ‌وقت کوتاهی نکرده است. او علاوه بر اینکه بر رشته تحصیلی خود تسلط و تمرکز داشت اما

علم، اخلاق و مسئولیت اجتماعی از آن میاجتی است که رابطه تنگاتنگ و زنجیره‌ای با هم دارند. یک دانشمند زمانی می‌تواند مؤثر باشد که در حوزه اجتماعی هم ایفای نقش کند و اخلاق، باید هم بر علم و هم بر ارتباط با جامعه، حاکم باشد. یکی از نقش‌هایی که دانشمند می‌تواند داشته باشد پرداختن به چالش‌های اجتماعی است. ما در کشوری هستیم که با چالش‌های بسیاری مواجه می‌شود و اساتید و تحصیلکرده‌های ما باید در این زمینه نقش مفید و مؤثری داشته باشند و این محقق نمی‌شود مگر با ارتباط فعال با جامعه و البته یکی از روش‌های مؤثر تلاش در راستای ارتقای حقوق شهروندی و

دموکراسی است. جامعه‌ای می‌تواند از یک ساختار دموکراتیک برخوردار باشد که مردمش از حقوق خود آگاه باشند و در جامعه ما آگاهی از همان حقوق‌هایی که در قانون اساسی آمده است و مطالبه آن به شکل خواست عمومی حائز اهمیت است. یک دانشمند باید در پیشبرد این هدف نقش داشته باشد. دانشمندان باید به ترویج مدیریت علمی در کشور هم توجه داشته باشند نه مدیریت صلواتی در کشور. در خاطرات مسئولان‌مان آمده که مثلاً با صلوات ۲۰۰ مصوبه دولت را داشته‌اند و مردم را به خاک سپاه نشانده‌اند. درباره دکتر قریب در کنار مباحث اخلاقی رسالت اجتماعی هم مطرح بوده و او مصداق خوبی برای یک

محمد قریب

سیاست و اخلاق مردم‌مداری

مصطفی معین
پژشک و فعال سیاسی

دانشمند مسئولیت‌پذیر است. در برخی از اسناد بین‌المللی در کنگره بزرگ جهانی آموزش در قرن بیست‌ویکم در پاریس و در سال ۱۹۹۶ در بوداپست بر این موضوع تأکید شده است که دانشگاه علاوه بر مسئولیت آموزشی و پژوهشی، مسئولیت اجتماعی هم بر عهده دارد. اگر دانشگاهی چنین مسئولیتی در خود نبیند از جایگاه دانشگاه بودن ساقط می‌شود. در دیدگاه جهانی و در کشور ما و براساس مبانی دینی این نگاه وجود دارد که هر چه سطح آگاهی، علم و دانش فرد بیشتر باشد، احساس مسئولیتش نسبت به جامعه باید بیشتر شود. هنوز دانشمندان و تحصیلکرده‌ها در جامعه ما مورد احترام هستند و جامعه به آن اعتماد دارد و بر همین اساس در نظرسنجی‌ها جزو گروه مرجع به شمار می‌رود. این مرجعیت فکری و اجتماعی و فرهنگی علتی برای بیشتر بودن احساس مسئولیت در جامعه است. طبیعتاً از دانشمندان ارائه راهکار برای بهبود سطح زندگی و پیشرفت انتظار می‌رود؛ موضوعی که در کشور ما در هیچ حوزه‌ای مورد توجه قرار نگرفته است و ما زندگی ناسالمی در کنار سایر مسائل و مشکلات داریم. تک‌تک دانشمندان باید در این بین در دادگاه الهی و در دادگاه وجدان‌شان پاسخگو باشند. یکی از وظایف دیگر دانشمندان افزایش و تقویت فرهنگ تنوع و برابری است و ممانعت از افزایش تبعیض است. در این زمینه محمد قریب اگر چه استاد مستقیم من نبود و من بیشتر با برادر ایشان در ارتباط بودم اما در